

Bohdan Krakowski

WROCŁAW ZNAD ODRY JESZCZE PIĘKNIEJSZY

PRZEWODNIK TURYSTYCZNO - SPACEROWY

KAJAKIEM PO ZABYTKOWYM FRAGMENTE WROCŁAWSKIEGO WĘZŁA WODNEGO

„Wrocław i Odra - zawsze razem”

Międzynarodowa Komisja Ochrony Odry
przed Zanieczyszczeniem

Opracowanie i redakcja
Bohdan Krakowski

Projekt okładki, skład i projekt graficzny
Ewa Moskała

Fotografie
Bohdan Krakowski, Ewa Kowalska,
Ewa Moskała, Tadeusz Stepa, Barbara Stasiak

© Copyright by Bohdan Krakowski
© Wszelkie prawa zastrzeżone

Wydawca
Międzynarodowa Komisja Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem
ul. M. Curie-Skłodowskiej 1
50-381 Wrocław
Tel. +48/71 326 74 74
Fax +48/71 328 37 11
www.mkoo.pl

ISBN 978-83-61206-11-8

Druk
ESD-Drukarnia
ul. Paczkowska 26
50-503 Wrocław
www.esd.pl

Wrocław 2012

Coraz więcej turystów odwiedza Wrocław. To miasto wielu kultur, z bogatą, tysiącletnią historią polskich Piastów, braci Czechów i wielu lat wpływów niemieckich. Pod koniec II wojny światowej mocno zniszczone, mozolnie odbudowywane, a w ostatnich latach pieczołowicie restaurowane. To tutaj sąsiadują ze sobą architektoniczne zabytki i nowoczesne europejskie budownictwo. O prężności miasta w znacznej mierze decyduje konglomerat ludności, która napłynęła po wojnie ze wszystkich stron Polski, głównie z kresów wschodnich. Wrocław tętni życiem i młodością od rana do późnych godzin nocnych, głównie w rejonie wspaniale odnowionego Rynku z królującym renesansowym ratuszem. Jest tu co zwiedzać i trudno nie poddać się bogatemu nurtowi życia kulturalnego. Nie przypadkowo więc Wrocław został wybrany Europejską Stolicą Kultury 2016. Zwiedzać miasto można pieszo, rowerem, dorożką konną, meleksem, środkami komunikacji publicznej, a ostatnio także tramwajem wodnym czy statkiem żeglugi śródlądowej. Niestety do poznania wszystkich uroków Wrocławia nadal zbyt słabo wykorzystywana jest Odra. Tymczasem Wrocławski Węzeł Wodny (WWW) nie ma sobie równego w Polsce. Podkreślają to wszyscy, którzy choć raz popłynęli naszą rzeką, jej odnogami i kanałami, szczególnie wieczorem, gdy migocą światła miasta i czarują iluminowane bulwary oraz nadbrzeżne zabytki. Ten atut miasto powinno w pełni wykorzystać. Na wodzie mogłoby się unosić więcej różnych jednostek pływających z mieszkańcami Wrocławia oraz turystami z kraju i zagranicy na pokładzie. Ofertę odrzańską trzeba nieustannie wzbogacać. Chętni winni mieć możliwość wyboru zwiedzania miasta z wody ze statku, tramwaju wodnego, gondoli, łodzi czy kajaka. Temu ma służyć ten mini przewodnik adresowany głównie do użytkowników kajaków, ale przydatny także dla osób pływających innymi środkami transportu. Taka myśl przyświecała autorowi oraz wydawcy – Międzynarodowej Komisji Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem, dla której turystyczne zagospodarowanie Odry ma również pierwszorzędne znaczenie.

A więc chwytajmy za wiosła i płynimy przyjazną nam Odrą – rzeką Wrocławia i osią Dolnego Śląska.

autor

Bohdan Krakowski

dyrektor MKOOpZ

Piotr Barański

Wrocław znad Odry jeszcze piękniejszy

Co roku Wrocław odwiedzają rzesze turystów. Jednak jeden z atutów miasta jest ciągle niewykorzystany. Jest nim Odra i Wrocławski Węzeł Wodny. Słyszysz się zdanie, że Odra to skarb niedoceniany. A przecież miasto powstało dzięki rzece i jest z nią związane od zarania. Ma dwanaście wysp, pięćdziesiąt cztery kilometry szlaków wodnych, przyjmuje dopływy Oławy, Bystrzycy, Widawy, Ślęzy i dwunastu strumieni, nad którymi rozpościera się ponad 120 mostów i kładek. Pod tym względem Wrocław konkuruje tylko z Wenecją, Amsterdamem, Hamburgiem i Sankt Petersburgiem. Nad rzeką znajdują się liczne parki i lasy.

Wielu wodniaków uważa, że nie ma w Polsce drugiego miasta tak ściśle powiązanego z rzeką, z której można jednocześnie podziwiać zabytki miejskie, a nieco dalej delektować się pięknem nadbrzeżnej przyrody. Coraz większą popularnością cieszą się spływy dookoła Wrocławia oraz regaty organizowane w rocznicę pierwszych europejskich zawodów kajakowych z 1881 roku. Dla upamiętnienia pobytu we Wrocławiu papieża Jana Pawła II w 1983 r., który był także zapalonym kajakarzem, w czerwcu w ramach Dni Wrocławia organizowany jest Spływ Papieski. Wzdłuż Odry otworzono już kilka wypożyczalni kajaków i sprzętu wodnego, a przy nabrzeżu hotelu WODNIK przystań kajakową w pełni dostosowaną dla osób niepełnosprawnych i seniorów. Pływanie po Odrze to prawdziwa przyjemność. Na obrzeżach Wrocławia płynie się wśród malowniczych łąk i lasów, a południowo-wschodnie krańce miasta to nadodrzańskie obszary wypoczynkowe. Kajak umożliwia uprawianie turystyki na łonie natury, na wodzie, w słońcu, często pod baldachimem drzew. Ponadto atutem kajakarstwa jest brak bariery wiekowej dla jego amatorów. Niewątpliwie można przytoczyć jeszcze więcej argumentów o walorach kajakarstwa jako formy rekreacji i turystyki.

Ciekawą ofertą turystyczną będzie zwiedzanie nadbrzeżnych zabytków Wrocławia od strony rzeki. Jakże inaczej z tej perspektywy wygląda Ostrów Tumski z katedrą, pałacem biskupim i mostem Tumskim. Takie wodne eskapady wyruszać mogą z przyjaznych i dostępnych przystani na Wrocławskim Węźle Wodnym, a przede wszystkim z przystani hotelu WODNIK, którą w tym przewodniku turystycznym przyjęto jako punkt startu i bazę końcową dla prezentowanego miejskiego szlaku wodnego, przeznaczonego nade wszystko dla kajakarzy. Mamy tu zarówno łatwy dostęp do wody z pomostów, jak i liczne miejsca parkingowe, możliwość odpoczynku w parkowym otoczeniu oraz bogatą ofertę gastronomiczną i noclegową.

Czysta Odra – ekoskarb miasta

Wrocław odwrócony przez lata plecami do Odry zaczął spoglądać na nią nieco przychylniej. Szkoda, że dopiero w ostatnich latach, ale przecież „lepiej późno niż wcale”. Nagle odkryto, że w pierwszej połowie XX wieku Odra i jej nabrzeża tętniły życiem oraz stanowiły arterię skupiającą wrocławian przy pracy i odpoczynku. Do tego nawiązują nieśmiało przedsięwzięcia realizowane wokół Odry. Urządzono kilka przystani-wypożyczalni sprzętu wodnego, działa pierwsza marina, a będą i następne. Wzdłuż Odry powstają restauracje i kafejki oraz piękne osiedla mieszkaniowe z bulwarami. Na Odrze rozwija się rekreacja, turystyka i sporty wodne. Odbywają się regularne rejsy statków pasażerskich, pływają żaglówki i motorówki, a nabrzeża są sukcesywnie zagospodarowywane i pięknie iluminowane. Nad Odrą i na jej wodach przebywa coraz więcej wrocławian szukających miejsc do aktywniejszego spędzania wolnego czasu. Te wszystkie atrakcje może zagwarantować czystsza Odra. Dobry stan rzeka zawdzięcza zarówno naturalnym procesom samooczyszczania, jak i prowadzonym na jej rzecz przedsięwzięciom. Poprawie jakości wód rzeki służy m.in. działalność Międzynarodowej Komisji Ochrony

Odry przed Zanieczyszczeniem. Dzięki temu mamy Odrę z bujnie rozwijającą się nadrzeczną florą i fauną. Może doczekamy się również nadodrzańskich kąpielisk.

To przyszłość. Jednak już dziś możemy odpoczywać, podziwiając bogatą przyrodę także w granicach miasta. Lewobrzeżna Odra od kładki Zwierzynieckiej do wyspy Opatowickiej to tereny zalewowe z bogatą roślinnością charakterystyczną dla obszarów podmokłych. Występują tu fragmenty lasów łęgowych, w których rosną m.in. topole, wierzby, jesiony, wiązy, lipy i graby. Podobna roślinność, choć sztucznie nasadzona, znajduje się na terenach prawobrzeżnych, gdzie na wałach poprowadzono trasę spacerowo-rowerową zwaną groblą Szczytnicko-Bartoszewicką. Interesującym fragmentem nadodrzańskiej flory, zlokalizowanej w pobliżu trasy opisanej w przewodniku, jest Park Słowackiego, Wzgórze Polskie oraz obrośnięte bluszczem Muzeum Narodowe. Na terenie parku podziwiać można rozłożyste stare drzewa i połacie tzw. „zieleni otwartej”. Wśród gatunków drzew wyróżniają się platany klonolistne. Na Wzgórzu Polskim dominującą rośliną jest robinia akacjowa, czyli grochodrzew. To pochodzące

5. Nabrzeże w pobliżu Zajazdu pod Kasztanami

z Ameryki Północnej drzewo w okresie kwitnienia staje się pięknym drzewem ozdobnym. Pobliskie Muzeum Narodowe gęsto porasta winobluszcz pięcio-
listkowy, który jesienią przybiera intensywnie czerwoną barwę. W Odrze żyje wiele gatunków ryb, np. sumy, leszcze czy krąpie. Liczne są też gatunki ptaków wodnych, wśród których we Wrocławiu przeważa kaczka krzy-

żówka i łabędź niemy. Niektóre z gatunków ptaków tak polubiły miasto, że zimują na Odrze i jej dopływach lub na stawach.

Wrocław został wybrany Europejską Stolicą Kultury '2016.

wrocław

europańska stolica kultury

2016

W programie imprezy przewidziano m.in. wykorzystanie rzeki Odry jako czynnika twórczego kultury. To cieszy i satysfakcjonuje zarówno mieszkańców, jak i wodniaków - turystów. Poniżej wykaz corocznych imprez, jakie będą realizowane do roku 2016:

- Zwiedzanie fragmentów Wrocławia ze statku, tramwaju wodnego i kajaka (m.in. katedry, innych zabytków Ostrowa Tumskiego, Odrarium w ZOO, Ośrodka Teatralnego im. Jerzego Grotowskiego, wysp miejskich, nadbrzeżnych bulwarów oraz mostów Grunwaldzkiego, Pokoju i Tumskiego).
- Weekendowe wyprawy kajakowe Odrą na trasach Rędzin - Uraz oraz przystań WODNIK - zalew Bajkał (warto obejrzeć nowoczesny most Milenijny, a także most Rędziński - najdłuższy betonowy most podwieszany w Polsce z najwyższym pylonem oraz atrakcyjny park linowy na wyspie Opatowickiej).
- Spływ Papieski - organizowany w czerwcu w rocznicę pierwszego pobytu we Wrocławiu papieża Polaka Jana Pawła II. Impreza ma charakter rekreacyjno-sportowy.
- Międzynarodowy Integracyjny Spływ Kajakowy Wrocław-Głogów na dystansie 131 km pod hasłem „Odra – Oś Dolnego Śląska” w dniach 10-15 sierpnia. Celem spływu jest popularyzacja piękna doliny nadodrzańskiej, uświadomienie społeczeństwu atrakcyjności zdrowej rekreacji, a także rehabilitacja i integracja osób niepełnosprawnych oraz seniorów.
- Organizacja Dni Odry i Święta ulicy Odrzańskiej – dwudniowa impreza plenerowa organizowana w czerwcu, w ramach której odbywają się regaty, pokazy na wodzie oraz koncerty.

- Otwarte Kajakowe Mistrzostwa Wrocławia, w tym także osób niepełnosprawnych i seniorów. Zmagania odbywają się przez cały wodniacki sezon zarówno na kajakach, jak i na łodziach smoczych.
- Spływ kajakowy dookoła Wrocławia organizowany we wrześniu po Wrocławskim Węźle Wodnym na dystansie 13,5 km.
- Odra CUP - międzynarodowe regaty wioślarskich ósemek studenckich, odbywające się w maju w samym centrum miasta w okolicach Ostrowa Tumskiego.
- Tumski CUP - organizowany we wrześniu wyścig na łodziach smoczych. Celem imprezy jest promocja Wrocławia i Dolnego Śląska poprzez ukazanie walorów sportowo-rekreacyjnych Odry.
- Regaty VIP-ów - organizowane w czerwcu regaty kajakarskie o Puchar Prezydenta Miasta Wrocławia. Celem imprezy jest promowanie Odry jako miejsca otwartego dla sportu i turystyki, zgodnie z hasłem „Wrocław zwraca się do Odry”.

19. Most Pokoju

(długość 14,3 km, w tym 6,2 km pod prąd)

Tę atrakcyjną trasę turystyczną po najciekawszym odcinku Wrocławskiego Węzła Wodnego na Odrze, połączoną ze zwiedzaniem uroczych fragmentów miasta, rozpoczynamy na przystani - wypożyczalni kajaków klubu KAPOK na nabrzeżu hotelu WODNIK przy ul. Na Grobli 28.

Ruszamy pod prąd, a więc w prawo w górę rzeki, zwanej tu Górną Odrą Wrocławską. Staramy się płynąć przy prawym brzegu ze względów bezpieczeństwa, by nie przeszkadzać licznym rejsom statków pasażerskich i ślizgom motorówek.

W opisie zaznaczamy obiekty zlokalizowane po prawej stronie trasy spływu.

Hotel Wodnik

0 km - Tuż po starcie podziwiamy odrestaurowany w 2010 r. piękny pałacyk przy ul. Na Grobli 32, użytkowany obecnie przez Instytut im. Jerzego Grotowskiego i AZS Politechniki Wrocławskiej.

0,4 km - Dalej omijamy przystań Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego (WOPR) i przepływamy pod kładką Zwierzyniecką.

1,4 km - Molo, przystań i obiekty Harcerskiego Ośrodka Wodnego RANCHO, ul. Na Grobli 49.

2,8 km - Ciekawa konstrukcja z wiszącym nad Odrą rurociągiem, a dalej „Zajazd pod Kasztanami” oraz dzikie, nadbrzeżne

tereny zalewowe ciągnące się do zabudowań Bierdzan i Nowego Domu.

4,2 km - Wyspa Opatowicka ze słabo zagospodarowaną przystanią. Nieco dalej kanał i śluza Opatowicka. Na wyspie jeden z największych w kraju park linowy. Możliwość cumowania w celu zwiedzania pieszego. Spacerując, można podziwiać śluzę, jaz i most Bartoszewicki oraz początek odrzańskiego Kanału Powodziowego i Żeglugowego.

Π - Przy wyspie Opatowickiej **nawracamy**. Po prawej widzimy wielki jaz Opatowicki, w pobliżu którego nie wolno podpływać. **Silny nurt, zwany odwojem, grozi niebezpieczną wywrotką.**

6,8 km - Płyniemy teraz w dół z nurtem rzeki - na prawym brzegu za groblą Szczytnicko-Bartoszewicką rozpościera się Park Nadodrzański, a dalej w zieleni osiedle Biskupin. Znajdują się tu tereny częstego biwakowania wrocławian, które ciągną się aż do STANICY - ośrodka wodnego ZHP. Mamy tu możliwość cumowania i pieszego zwiedzania okolic Parku Szczytnickiego.

8,6 km - Mijając klub PTTK WIADRUS (możliwość wyjścia na brzeg i zwiedzania ZOO oraz okolic Parku Szczytnickiego)

1. Przystań WOPR

i willę Akademii Wychowania Fizycznego, docieramy do przystani Żeglugi Odrzańskiej przy Bramie Japońskiej - nowym wejściu do Ogrodu Zoologicznego. Obok kompleksu jazu i śluzy Szczytnickiej, gruntownie odrestaurowanych po powodzi 1997 r., znajduje się kawiarnia letnia. Można tu wyjść na ląd (jednak cumowanie utrudnione jest z powodu ruchu statków

pasażerskich), zwiedzić ZOO, a w nim nowe Odrarium z rybami żyjącymi w Odrze, przejść kilkaset metrów do Parku Szczytnickiego z Halą Stulecia (Ludową), pergolą, multimedialną fontan-

na, centrum turystyki biznesowej i pięknym Ogrodem Japońskim. To atrakcyjny spacer dla rozprostowania stawów. Płynąc dalej oglądamy zabytkowy i historyczny holownik parowy NADBÓR i dźwig pływający WRÓBLIN, mijamy Ośrodek Sportów Wodnych AZS Politechniki Wrocławskiej, za którym widoczne są zabudowania uczelniane i Rektorat oraz nowoczesny budynek, nazywany przez studentów „serowcem”.

9,8 km - Płyniemy obok Wybrzeża Wyspiańskiego i pod monumentalnym mostem Grunwaldzkim, będącym popularnym symbolem Wrocławia. Za nim Wybrzeże F. Joliot-Curie z licznymi instytucjami naukowymi i nowym gmachem Biblioteki Uniwersyteckiej.

10,2 km - Przeptywając pod mostem Pokoju, mamy niepowtarzalny widok na historyczny i zabytkowy Ostrów Tumski ze wzgórzem widokowym, katedrą p.w. Jana Chrzciciela, Papieskim Fakultetem Teologicznym, pałacem biskupim i pięknymi ogrodami. Za nimi znajdują się charakterystyczne zabudowania diecezjalne, Caritasu oraz dwukondygnacyjny kościół Św. Krzyża.

10,9 km - Kierując się w prawo, przeptywamy pod zabytkowym mostem Tumskim obwieszonym kłódkami nowożeńców i doptywamy do trzykondygnacyjnej nowej restauracji - Barki Tumskiej na wodzie. Tu

możemy posilić się i ugasić pragnienie. By przespacerować się po wyspach miejskich oraz urokliwych uliczkach Ostrowa Tumskiego (zaczynając od kościoła Najświętszej Marii Panny na Piasku

Miejsce cumowania przy pl. Bema

i pomnika kardynała Bolesława Kominka), należy zacumować na łasze piaszczystej naprzeciw Barki Tumskiej, obok kamiennych schodków prowadzących na bulwar Słoneczny przy ul. B. Drobnera.

27. Zatoka Gondoli

i Złotej Kaczki wypływają w rejs statki Żeglugi Odrzańskiej.

11,5 km - Dopytywamy do Wzgórza Polskiego i Zatoki Gondoli - największej wypożyczalni sprzętu wodnego na Wrocławskim Węźle Wodnym. Tu można także zacumować, wysiąść z kajaka i skorzystać z kawiarenki na barce. Z tego miejsca można pójść na spacer po Parku J. Słowackiego, zwiedzić Muzeum Narodowe i Panoramę Racławicką.

Uwaga: z Zatoki Gondoli wypływają w rejsy spacerowe 10-osobowe turystyczne tramwaje wodne.

12,9 km - Za mostem Grunwaldzkim wplywamy w ujście Oławy obok Urzędu Marszałkowskiego i przeszklonego biurowca FORTUM i pod pięknym, kamiennym mostem Oławskim rozkoszujemy się nadbrzeżną zielenią. Po prawej podziwiamy nowe osiedle mieszkaniowe z promenadą i przystaniami.

13,5 km - Wracając do nurtu Odry, mijamy obiekty Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągowego i Kanalizacji, a wśród nich wyniosłą, zabytkową Wieżę Ciśnień z czerwonej cegły.

⌒ -Tu **nawracamy** i trzymając się ciągle prawej strony, omijamy przystań Kardynalską na wyspie Piasek (jedna z czterech wysp miejskich obok Biełarskiej, Słodowej i Tamki) oraz przystanie Złotą Kaczkę i Targową na bulwarze Dunikowskiego.

Uwaga: z przystani Kardynalskiej, Targowej

14,3 km - Jeszcze kilkaset metrów, obok nieczynnego campingu Ślęża i kończymy spływ na przystani hotelu WODNIK. Zasużyliśmy tu na odpoczynek i pogawędkę na tarasie, pod namiotami lub przy ognisku, z satysfakcją spoglądając na przepływającą obok przyjazną Odrę. Z przystani tej pobliską kładką Zwierzyniecką można przejść także do ZOO i Parku Szczytnickiego.

33. Wieża Ciśnień

Uwaga: na całą trasę bez spacerów pieszych, trzeba poświęcić ok. 3-4 godz.

start
i zakończenie
spływu

Przystań hotelu WODNIK

Informacje o nadbrzeżnych obiektach

1 Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe: Przystań i obiekty dużego ośrodka wrocławskiego WOPR przy ul. Na Grobli 40-44. Ośrodek znajduje się w ciągłym rozwoju, będąc znaczącą bazą szkolenia ratowników wodnych.

2 Kładka Zwierzyniecka: Zbudowana w 1976 r., łączy ul. Na Grobli z Bramą Japońską Ogrodu Zoologicznego. Jest to stalowa konstrukcja wisząco-linowa o długim, mającym aż 232 m prześle, wsparta na przyczółkach i czterech filarach. Natomiast dwa pylony dźwigają na linach pomost kładki przeznaczonej tylko dla pieszych i rowerzystów.

3 HOW RANCHO: Popularny duży Harcerski Ośrodek Wodny (ul. Na Grobli 49) należący do Dolnośląskiej Chorągwi ZHP. Ośrodek specjalizuje się w żeglarskim i szkoleniu adeptów jachtu.

4 Rurociąg: Obiekt budownictwa inżynierskiego zapewniający przepływ gazu nad Odrą.

5 „Zajazd pod Kasztanami”: Położony pięknie nad Odrą, choć w odległości ok. 100 m, serwuje posiłki i napoje zarówno w lokalu, jak i na powietrzu w cieniu parkowych drzew (ul. Opatowska 11A).

6 Śluza Opatowice: Jedna z najpiękniejszych śluz na Od-

rze. Jej długość to 75 m, szerokość 10 m i spadek 2,5 m. Często odwiedzana przez wrocławian, głównie cyklistów. Dojazd od osiedla Rakowiec ulicami Międzyrzecką i Opatowską.

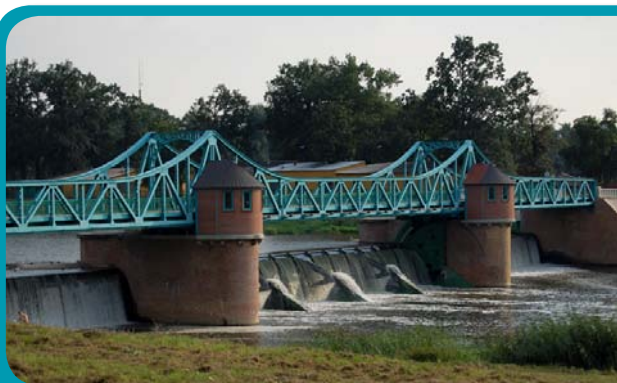

2. Kładka Zwierzyniecka

7 Park linowy na Wyspie Opatowskiej: Największy w Polsce park linowy, na którym można poprobować swych fizycznych możliwości w ekstremalnych warunkach. Organizatorzy zadbali też o dzieci, oferując im łatwiejsze trasy linowe, a najmłodszym plac zabaw.

8 Jaz Opatowice: Jest to oddany do użytku w 1985 r. nowoczesny jaz sektorowy, trzyprzęsłowy o długości 104 m i spadzie wody przy normalnym piętrzeniu 2,5 m. Pierwszy jaz został tu zbudowany już w 1896 r. Spadająca woda tworzy niebezpieczne odwoje i dlatego nie wolno do jazu podpływać.

9 Jaz i śluza, czyli stopień wodny Bartoszowice: To ważne budowle wodne stanowiące próg piętrzący i regulujący poziom wód przed Wrocławiem oraz otwierające Kanały Nawigacyjne i Powodziowy. Szerokość trzech przęseł jazu wynosi 100 m. Długość komory śluzy wynosi 188 m, szerokość 9,6 m, a spad wody ponad 3 m. Obiekt ten zbudowano w 1917 r. i część z nich, np. wciągarka jazu kołowo-iglicowego, ma charakter za- bytku techniki.

9. Jaz Bartoszowice

10 Zielone osiedle Biskupin: To malownicze osiedle mieszkaniowe nad Odrą w Śródmieściu włączone do Wrocławia w 1918 r. Zabudowa willowa wielorodzinna, mało zniszczona podczas II wojny światowej, obecnie nadal się rozbudowuje, przyciągając mieszkańców atrakcyjnym położeniem przy Parku Szczytnickim, ZOO i Hali Stulecia (Ludowej).

11 Harcerski Ośrodek Wodny STANICA: Zlokalizowany przy ul. Kożuchowskiej ośrodek ZHP rozwija żeglarstwo wśród młodzieży. Jest pięknie położony nad cichą i malowniczą zatoczką, dając dobre warunki do cumowania jednostek.

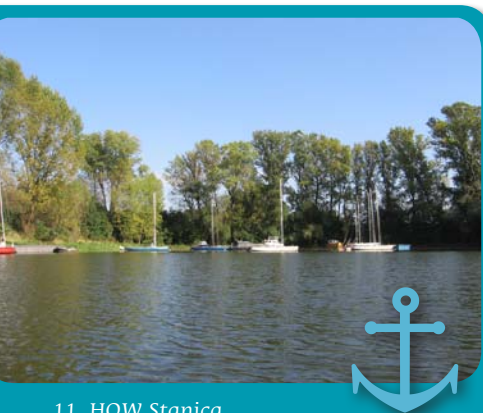
12 Klub kajakowy PTTK WIADRUS: To jeden z dwóch klubów wodniackich Oddziału Wrocławskiego PTTK. WIADRUS, nawiązując nazwą do boga Odry, organizuje liczne imprezy kajakowe, w tym m.in. przypominające pierwsze w Europie zawody kajakowe na Odrze w 1881 r.

13 ZOO: Popularny w Polsce i znany w całej Europie wrocławski Ogród Zoologiczny powstał w 1865 r. Większość budynków ma charakter zabytkowy, a w 1979 r. całe ZOO wpisano do rejestru zabytków. W ogrodzie znajdują się liczne małe stawy jako pozostałości starorzecza Odry. Jest projekt utworzenia Odrarium, w których będzie można oglądać ryby żyjące w Odrze. W 2010 r.

otwarto nową Bramę Japońską od strony przystani na rzece.

13a Hala Stulecia (Ludowa): To wybitne osiągnięcie architektury modernizmu było największym żelbetowym obiektem świata w roku 1913. Budowla jest wpisana na listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego UNESCO. Obok hali stoi stalowa iglica, będąca symbolem Wystawy Ziem Odzyskanych z 1948 r. Tuż przy hali znajdują się nowoczesne obiekty Centrum Kongresowego Turystyki Biznesowej i wspaniała multimedialna fontanna.

13b Park Szczytnicki: Największy 115-hektarowy park Wrocławia z wydzielonym unikatowym Ogrodem Japońskim. W parku

11. HOW Stanica

znajduje się popiersie Fryderyka Schillera – twórcy „Ody do Radości”, hymnu Unii Europejskiej oraz XVII-wieczny modrzewiowy kościółek.

14 Przystań Zwierzyniecka: Położona przy ZOO, obok mostu Zwierzynieckiego i jazu Szczytnickiego przystań żeglugi pasażerskiej po Odrze. Większość statków płynie w dół Starą Odrą. Obok przystani powstała sztuczna plaża z wypożyczalnią leżaków oraz letnia kawiarenka.

15 Jaz i Śluza Szczytniki: Stopień wodny Szczytniki, znajdujący się w centrum miasta obok Wybrzeża Wyspiańskiego, powstał w 1897 r. i oddziela Starą Odrę od Górnej Odry Wrocławskiej. Jaz ten, bardzo zniszczony podczas powodzi w 1997 r., został gruntownie odbudowany i zmodernizowany, obecnie jest prezentowany turystom w ramach Otwartego Muzeum Techniki.

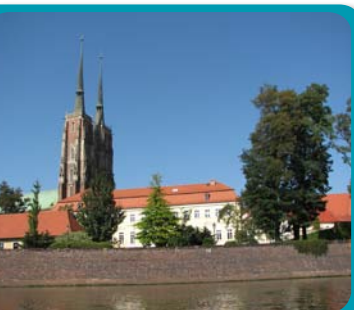
16 Statek NADBÓR i dźwig WRÓBLIN: Obok śluzy Szczytniki i przy Wybrzeżu Wyspiańskiego cumuje holownik parowy NADBÓR i dźwig pływający WRÓBLIN. Są to najważniejsze jednostki Muzeum Techniki. Obie te jednostki można zwiedzać.

17 AZS Politechnika Wrocławska: Przy Wybrzeżu Wyspiańskiego, w tzw. tawernie, działa sekcja wioślarska znana z wychowania mistrzów Europy, Świata i Olimpiad. Obok mieści się również Jacht Club AZS.

18 Most Grunwaldzki: Charakterystyczny most wiszący – symbol Wrocławia, ma 127 m długości. Został oddany do użytku w 1910 r. i jest dużej rangi zabytkiem techniki. W 2003 r. most ten gruntownie odnowiono i znów prezentuje się on wspaniale.

16. Statek Nadbór

Najstarszy fragment Wrocławia

Obok mostu gmach Urzędu Wojewódzkiego i kompleks obiektów wyższych uczelni.

19 Most Pokoju i Biblioteka Uniwersytecka:

Most Pokoju w obecnym kształcie powstał w 1956 r. wg projektu prof. Politechniki Wrocławskiej Jana Kmity, w miejsce zniszczonego podczas wojny mostu z 1875 r. Ma długość ok. 120 m, doskonałe proporcje i sylwetkę.

cje i sylwetkę.

20 Wzgórze Miłośników Odry i Fakultet Papieski:

Wpływając za mostem Pokoju w obręb Ostrowa Tumskiego, za ul. św. Józefa, widzimy wzgórze widokowe na tle wrocławskiej katedry, które wodniacy zwykli nazywać Wzgórzem Miłośników Odry. Tuż obok znajdują się obiekty i piękne ogrody Teologicznego Fakultetu Papieskiego.

21 Katedra Jana Chrzciciela i zabytki Ostrowa Tumskiego:

Nad zabudowaniami Ostrowa Tumskiego wznoszą się monumentalne, a jednocześnie piękne i strzeliste hełmy katedry św. Jana Chrzciciela - pierwszej świątyni biskupstwa śląskiego utworzonego w 1000 r.

przez Bolesława Chrobrego. Odbudowana z petyzmem po zniszczeniach wojennych jest cennym zabytkiem architektonicznym z bogatym wnętrzem i zespołem rzeźb gotyckich i barokowych. Ma liczne barokowe kaplice oraz ciekawe witraże współczesnych mistrzów. Tuż obok

21. Ostrów Tumski

najstarszy we Wrocławiu kościół św. Idziego. Prowadząca do tych obiektów ul. Katedralna to ciąg zabytków oświetlonych w nocy gazowymi latarniami. Na budynku nr 12 znajduje się tablica upamiętniająca pierwszy pobyt we Wrocławiu 21.VI.1983 r. Jana Pawła II, pod którą co roku uczestnicy Spływu Papiesskiego z klubu kajakowego KAPOK składają kwiaty.

22 Most Tumski: Most ten już jako żelazny wzniesiono w roku 1889, a w 1893 r. wzbogacono rzeźbami św. Jadwigi i św. Jana Chrzciciela w naturalnej wysokości, ustawionymi od strony Wyspy Piaskowej. Most ten wraz z kościołami i zabytkami Ostrowa Tumskiego stanowi cel turystów i popularny motyw malarsko-fotograficzny miasta. Od kilku lat most odwiedzają nowożeńcy, zamykając na nim kłódki jako symbol swej wierności.

23 Barka Tumska i wyspy miejskie: Tuż za mostem Tumskim, a przed przepustem Klary na wodzie kotłuje się najnowsza atrakcja Odry - trzykondygnacyjna barka - restauracja sąsiadująca z pobliskim hotelem. Na trzech pokładach pomieści 220 osób. Na samej górze znajduje się taras widokowy, czynny tylko w okresie letnim. Z tarasu roztacza się piękny widok na obiekty Ostrowa Tumskiego i wyspy miejskie - Piasek, Słodową, Bielarską i Tamkę.

24 Przystań Kardynalska przy Bulwarze Włostowica: To przystań

23. Barka Tumska

24. Przystań Kardynalska

żeglugi pasażerskiej po Odrze położona obok pięknego i popularnego bulwaru oraz monumentalnego kościoła Najświętszej Marii Panny na Piasku, pomnika biskupa Bolesława Kominka, zasłużonego dla pojednania polsko-niemieckiego.

26. Przystań Targowa

25 Hala Targowa: Zbudowana w latach 1906-08. Strop hali wsparto na żelbetowych łukach parabolicznych, co stanowi pionierskie osiągnięcie inżynierii budowlanej w skali światowej. Ekspozycja handlowa głównie warzyw, owoców i kwiatów budzi zachwyt wrocławian i turystów.

26 Przystań Targowa: Położona tuż obok Hali Targowej przy spacerowym bulwarze X. Dunikowskiego. Z tej przystani z reguły odpływają statki żeglugi śródlądowej z okazji różnych okolicznościowych imprez na wodzie.

27 Zatoka Gondoli: Między Muzeum Narodowym i Wzgórzem Polskim, a przed Panoramą Racławicką i Parkiem J. Słowackiego znajduje się Zatoka Gondoli - duża wypożyczalnia kajaków, łodzi i motorówek. Tu bierze początek trasa tramwaju wodnego. Od Odry Zatokę Gondoli oddziela kładka Muzealna.

28 Panorama Racławicka: Rotunda Panoramy Racławickiej zbudowana została w latach sześćdziesiątych. Mieści ona znane w świecie, imponujące - o wymiarach 116 na 15 m - malowidło Jana Styki i Wojciecha Kossaka powstałe w 1894 r. w setną rocznicę zwycięstwa Kościuszki pod Racławicami. Od 1985 r. Panorama Racławicka to jedna z największych turystycznych atrakcji Wrocławia.

29 Muzeum Narodowe: Wspaniałym akcentem architektonicznym lewego brzegu Odry obok mostu Pokoju jest obrośnięty bluszczem gmach Muzeum Narodowego utworzonego w 1947 r. Ekspozaty to głównie zbiory z Dolnego Śląska i uratowane ze

Lwowa. Ciekawa jest śląska rzeźba kamienna, a w tym nagrobek księcia Wrocławskiego Henryka IV Probusa. Wśród zbiorów wielu znanych malarzy podkreślić warto bogate dzieła M. Abakano-wicz i J. Lebensteina. Bilet do Panoramy Racławickiej upoważnia także do zwiedzania Muzeum Narodowego.

30 Urząd Wojewódzki: To typowy wielki gmach charakterystyczny dla architektury III Rzeszy, który został ukończony w 1939 r. Tworzy czworobok złożony z czterech skrzydeł, z których północna i południowa są łukowato wygięte. W budynku ma siedzibę Wojewoda Dolnośląski oraz jego agendy.

31 Most Oławski: To most przez rzekę Oławę – lewobrzeżny dopływ Odry, znajdujący się w pobliżu Centrum Ciepłownictwa, Urzędu Marszałkowskiego i Impartu. Łączy on pl. Wróblewskiego z ul. Na Grobli. Ten kamienny, urokliwy most nawiązuje do charakterystycznych przepraw w Rzymie i Paryżu. To ponad 100-letni zabytek z neobarokowymi balustradami.

32 Nowy kompleks apartamentów: Nad Oławą powstało nowe eleganckie osiedle mieszkaniowe z restauracjami, kawiarniami, traktem spacerowym i przystaniami sprzętu pływającego. Osiedle ma nadać nowy charakter cieszącemu się niechlubną sławą tzw. wrocławskiemu Trójkątowi Bermudzkimu.

33 Wieża Ciśnień: Zabytkowa ceglana wieża MPWiK nad Odrą przy ul. Na Grobli zbudowana w 1871 r. Ma cechy średnio-wiecznej baszty obronnej, a poza tym jej walory podnosi unikatowe wyposażenie wnętrza, m.in. parowe silniki i turbiny tłokowe obrazujące dzieje w technice zaopatrzenia Wrocławia w wodę. Wieża Ciśnień jest też wykorzystywana do prezentacji teatralnych w oryginalnej scenarii.

32. Nowe osiedla nad Oławą

14

Instytut Niskich Temperatur PAN: Ten ośrodek PAN zlokalizowany na skrzyżowaniu ul. Międzyrzeckiej i Na Grobli nosi imię znanego wrocławskiego naukowca Włodzimierza Trzebiatowskiego. Przed budynkiem na skwerze stoi ciekawa fontanna w formie stojącej kobiety i leżącego u jej stóp mężczyzny. To miejsce otwiera drogę do kładki Zwierzynieckiej, hotelu i przystani WODNIK, bazy WOPR oraz ośrodka wodnego ZHP RANCHO.

34. Instytut Niskich Temperatur PAN

10. Osiedle Biskupin od strony Odry

Wyspa Opatowicka

Przydatne informacje we Wrocławiu

- **Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe**

ul. Na Grobli 40-44, tel. 71 3444745, fax: 71 3448219
alarm: 601100100, e-mail: dolnoslaskie@wopr.pl

- **Komisariat Wodny Policji**

ul. Wybrzeże Wyspiańskiego 39 b
tel. 71 3284104, oficer dyżurny tel. 71 3444867 lub 997

- **Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze PTTK**

Rynek-Ratusz 11/12, oddział Wrocławski
tel. 71 3430344, 71 3438331, 71 3443923
e-mail: biuro@pttk.wroclaw.pl

- **„The Meeting Point” Centrum Informacji Turystycznej**

Rynek 14, tel. 71 344-31-11, e-mail: info@itwroclaw.pl

- **Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu**

ul. Norwida 34, tel. 71 3378800

Służa Szczytyniki - tel. 71 3286651 w. 108

Służa Opatowice - tel. 71 3478550

- **Urząd Żeglugi Śródlądowej**

ul. Kleczkowska 52, tel./fax: 71 3291893
e-mail: urzad@wroc.uzs.gov.pl

- **Wrocławski Integracyjny Klub Kajakowy „KAPOK”**

ul. Wita Stwosza 16, tel. 71 3447091 (92)
prezes 71 7963246

- **Spółdzielcze Centrum Rehabilitacyjno - Medyczne „RESURS”**

ul. Wita Stwosza 16, tel. 71 3447091 (92)
e-mail: resurs@resurs.com.pl

- **Towarzystwo Miłośników Wrocławia**

ul. Odrzańska 39/40, tel. 71 3437724
e-mail: tmw@tmw.com.pl

- **Fundacja Otwartego Muzeum Techniki**

ul. Wybrzeże Wyspiańskiego 27,
tel. 71 3279902, e-mail: nadbor@pwr.wroc.pl

- **Hotel WODNIK**

ul. Na Grobli 28, tel. 71 3433667
e-mail: wodnik@wodnik-hotel.pl

- **Międzynarodowa Komisja Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem**

ul. M. Curie-Skłodowskiej 1, tel. 71 3267470
e-mail: sekretariat@mkoo.pl, www.mkoo.pl

30. Urząd Wojewódzki

Jak zamówić kajakowy spływ turystyczny - spacerowy po WROCŁAWSKIM WĘZLE WODNYM?

Bezpośrednio u organizatorów w każdy poniedziałek:

- w Towarzystwie Miłośników Wrocławia - Klubie Miłośników Odry „kamieniczka Małgosia”, Wrocław, ul. Odrzańska 39/40, I p. (w godz. 11.00-12.00).
- w Centrum Rehabilitacyjno - Medycznym RESURS, Wrocław, ul. Wita Stwosza 16, II p. (w godz. 13.00-14.00).
- we Wrocławskim Centrum Seniora, Wrocław, pl. Dominikański 6, parter (w godz. 14.00-15.00).
- w każdy pogodny dzień na przystani-wypożyczalni sprzętu wodnego KAPOK przy hotelu WODNIK, Wrocław, ul. Na Grobli 28 (w godz. 14.00-18.00)

Telefonicznie lub e-mailem:

- w godz. wieczornych (do godz. 21.00) u bezpośrednich organizatorów - Tadeusza Stepy 71 372 84 27, Haliny Bober 71 780 42 32, Bohdana Krakowskiego 71 361 39 89
- w Centrum Rehabilitacyjno - Medycznym RESURS
tel. 71 372 40 53, e-mail: marketing@resurs.com.pl
- w Towarzystwie Miłośników Wrocławia
tel. 71 343 77 24, e-mail: tmw@tmw.com.pl
- we Wrocławskim Centrum Seniora
tel. 71 344 44 44, e-mail: centrum.seniora@gmail.com.pl

Uwaga: Zgłoszenia obejmować muszą minimum 2 kajaki dwuosobowe. Cena około 30 zł od kajaka. Na życzenie klienta organizator zapewnia usługę przewodnika - koszt ok. 40 zł, bez względu na ilość kajaków.